

GÖÇ KİMLİK AİDİYET EKSENİNDE NİL YALTER

Özden GEZER OĞUZ

Dr. Öğr. Üyesi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Resim Bölümü, ozdengezeroguz@gmail.com,
ORCID: 0000-0003-0204-5520

Gezer Oğuz, Özden. “Göç Kimlik Aidiyet Ekseninde Nil Yalter”. idil, 74 (2020 Ekim): s. 1504–1518.
doi: 10.7816/idil-09-74-01

ÖZ

Göç olgusu tarih boyunca pek çok nedenle ortaya çıkmıştır ve toplumların yer değiştirmesini tanımlamanın ötesinde öznelerin kimlik ve aidiyetleri üzerinde yarattığı etki ile anılır olmuştur. Modernizmin en önemli sosyolojik olgularından birisi olan göç, sanat alanını da derinden etkilemiştir. Sosyologlar bilimsel açıdan göçü incelerken, sanatçılar ise özellikle post-modern dönemde göçün nedenlerine, yaşanan süreçlere ve sonuçlarına dikkat çekmek için pek çok sanatsal ürün ortaya koymuştur. 20. ve 21. yüzyılda insan ve toplumla ilgili önemli işlere imzasını atan Nil Yalter göç, kimlik, aidiyet temalarına sanatsal üretimleriyle dikkat çekmiş sanatçılardandır. Sanatçı resim, performans, enstalasyon, video ve fotoğraf çalışmalarıyla hem ulusal hem uluslararası platformlarda eserleriyle yer almış, dünya genelinde önemli sanat kurumlarında izleyiciyle buluşmuştur. Bu çalışmada Nil Yalter’in evrensel bir bakış açısıyla, odağına insanı koyduğu, göçmenler ve kimlik konulu çalışmaları ele alınmıştır. Öncelikle göç, kimlik ve aidiyet kavramları genel anlamlarıyla kısaca açıklanmış, bu kavramları konu edinen bazı Türk sanatçılara değinilmiş ve daha sonra Yalter’in resim, performans, enstalasyon, video ve fotoğraf gibi farklı medyalarla ortaya çıkardığı eserlerinden seçilen örneklerle, sanatçının bu toplumsal konulara yaklaşımı gösterilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Nil Yalter, çağdaş sanat, göç, kimlik, aidiyet

Geliş: 7 Temmuz 2020

Düzeltilme: 14 Ağustos 2020

Kabul: 11 Eylül 2020

Giriş

*Sofya'ya bir bahar günü girdim, şekerim.
İhlamur kokuyor doğduğun şehir.
Bilmediğin gibi ağırladı beni hemşerilerin.
Doğduğun şehir kardeş evim bugün.
Ama kendi evin kardeş evinde bile unutulmuyor.
Şu gurbetlik zor zanaat zor...*

*Nazım Hikmet
24 Mayıs 1957, Varna*

Göç kavramı öznelerin veya toplulukların yeni yerleşim alanlarına ve farklı kültürlerin yaşandığı toplumlara doğru hareketlerini anlatmaktadır. Bu hareket kalıcıdır. Göçe neden olan faktörler ise itici ve çekici faktörler olarak sınıflandırılmıştır. İtici faktörler göç edenin yaşadığı yer bağlamında insan varoluşunu olumsuz etkileyen ve onu zorlayan durumlarda ortaya çıkmaktadır. Çekici faktörlerde ise gelir arttırma gibi göç edenin risk aldığı, daha iyi yaşam koşullarının sunulduğu görülür. Kapitalist gelişim ekseninde ülkelerde kırsaldan kente bir nüfus hareketliliği söz konusudur. Göçün özellikle aidiyet ve kimlik bağlamında akrabalık ilişki ve bağlarının çözülmesine neden olduğu düşünülür (Marshall, 2005: 686). Tartışmasız sanayi devrimi sonrasında toplumsal değişimin en önemli nedenlerinden birisi göçtür. Kente göç aynı zamanda modernizmin en önemli karakteristik özellikleri arasında gösterilmektedir. Diğer taraftan göç toplumsal değişimin itici güçlerinden birisi olduğu kadar öznelerin kimlik ve aidiyet sorunları ile karşılaşmasına da neden olmaktadır.

Göç, kimlik ve aidiyet kavramları ile fiziki dünyada sosyologlar tarafından tanımlanan olay ve olgular ise dünyadaki pek çok sanatçının ana temalarından olmuştur. Modernizm'in en belirgin unsuru olması nedeniyle kente özellikle göç neden ve sonuçları ile sanat dünyasının ilgisini çekmiştir. Bu bağlamda ortaya çıkan diğer olgular kimlik ve aidiyet ise hem göçle birlikte hem de tek başlarına sanatsal eserlerde işlenmişlerdir. Bu çalışmada göç, kimlik ve aidiyet ekseninde Nil Yalter'in çalışmaları ve bakış açısı değerlendirilmiştir. Bu kavramların çok boyutlu oluşu ve farklı disiplinlerin konuya bakışının da oldukça geniş olması nedeniyle, metnin bu olguları ele alışı Yalter'in sosyolojik gözlemlerinden yola çıkarak ortaya koyduğu *Topak Ev* (1973), *Temporary Dwellings* (1974), *Temporary Dwellings 2* (1974), *Orient Express (Doğu Ekspresi)* (1976), *Turkish Immigrants* (1977), *Rahime Kurdish Woman from Turkey* (1979), *Ris Orangis* (1979), *Exile is a hard job (Şu Gurbetlik Zor Zanaat Zor)* (1983), *Circular Rituals "Transvoices"* (1992), *Walls. Construction.* (2012), *Walls. Demolition.* (2012) adlı eserleri üzerinden kurulan bağlamda gerekli görülen bilgi, açıklama ve değerlendirmelerle sınırlıdır.

Çalışma için yapılan literatür taraması dahilinde, çağdaş sanatta göç, kimlik ve aidiyet konularında genel kavramlar üzerinde durulmuş ancak Nil Yalter özelinde bilimsel yayınlara rastlanmamıştır. Nil Yalter ile ilgili yayınların daha çok feminizm, toplumsal cinsiyet, kadın, video sanatı özelinde şekillendiği görülmüştür. Bu bağlamda araştırmanın amacı Çağdaş Türk Sanatının önemli karakterlerinden biri olan Nil Yalter'in söz konusu temalar çerçevesinde de bilimsel ve sanatsal bellekte arşivlenmesine katkı sağlamaktır.

Göç

İnsanın farklı coğrafyalar arasındaki hareketi bireysel ya da küçük topluluklar halinde olabildiği gibi, özellikle savaş durumlarında kitlesel düzeyde de olabilmektedir. Göç, kısaca, ekonomik, toplumsal veya siyasal nedenlerle insanların bireysel ya da kitlesel olarak yer değiştirme eylemi olarak tanımlanmaktadır (Şahin, 2001: 59). Bu yer değiştirme eyleminin yalnızca belli ülkeler ya da toplumlar için değil ortak özelliklere sahip ve tüm nesiller için geçerli olan bir süreç olduğunun altını çizmek gerekir.

Göçü, nedenleri (zorunlu ve gönüllü göç), amaçları (çalışma, sığınma) ve hedefe varmakta kullanılan yöntemleri (yasal, yasa dışı) gibi farklı kriterlere uygun olarak tanımlamak mümkün olmakla birlikte "farklı bilimsel disiplinler olarak ekonomi, sosyoloji, demografi, coğrafya, tarih, psikoloji, uluslararası ilişkiler, siyaset bilimi ve diğer bazı ilgili disiplinler göçle ilgili konulara farklı bakış açılarıyla değinirler" (İçduygu ve Sirkeci, 1999: 249). Tarih, önce genellemeler ile ifade edip sonra ayrıntılara girerek göç olgusunu siyasal ve tarihsel bir çizgide anlamlandırmaya çalışırken; sosyoloji ise bireyden topluma ya da toplumdan bireye göç olgusunu insan ve toplum bağlamında ele alır. Siyasal anlamda ise göç; nüfus üzerindeki etkisi, etnik unsurlar, bütçe, kaynak, güvenlik, vb. bağlamlarda ele alınır. Sanatın göçe yaklaşımı ise olgusal, kavramsal ve tarihi anlamlarını ima eden karmaşık bir işleyişe sahiptir.

Çoğunlukla göçün sebepleri ve sonuçlarının bireyler ve toplumlar üzerindeki etkisi üzerinde durur. Neden ve sonuç ilişkisinin genellikle bir arada sunumu söz konusudur (Küçükşen Öner, 2016: 41-42).

Sanat çalışmalarına bakıldığında köyden kente göç, uluslararası göç, entegrasyon, anılar, imgeler, anlamlar, zaman, mekân gibi birçok kavramın sanatçıların sosyolojik gözlemlerinden, bizzat yaşantısından ya da duyarlılığından ortaya çıktığını görüyoruz. Sanat camiasını da etkisi altına alan bu olgu Gülsün Karamustafa çalışmalarında göç ve göç konularının getirdiği melezlenme meselelerini köyden kente ya da ülkelerarası bir ilişkiyle ele alarak fotoğraf, video ve enstalasyonlarla ele almıştır. Şükran Moral özellikle kadın kimliği ve göç teması etrafında fotoğraf, video ve performanslarıyla, Nezaket Ekici ise hem bir kadın olarak hem göçmen kökenli birisi olarak iki kimliğinin de etkili olduğu performanslar gerçekleştirmiştir. Ferhat Özgür göç konusunda özellikle kentsel dönüşüm projelerinin köyden göçen insanların oluşturduğu gecekondu mahallerinde uygulanması sonucu oluşan trajediyi ve travmaları çalışmalarına konu edinmiştir. Göç, kimlik, aidiyet kavramları Türkiye’de çağdaş sanat alanında hem sanatçıların hem küratörlerin çalıştığı ve çok sayıda örneği bulunan konulardandır.

Girgin (2017) de araştırmasında Jacob Lawrence, Mona Hatoum, Yun-Fei ji, Susan Stockwell, Reena Saini Kallat, Roxanne Lasky, Giovanni Iudice, Claire Fontaine, Owais Husain, Tammam Azzam, Issam Kourbaj gibi sanatçılardan örneklerle sosyal, politik, kültürel, ekonomik boyutlarının yanı sıra göç konusunun, özellikle son yıllarda, göç etmek zorunda kalmış ya da göçer bir ailenin çocuğu olan sanatçıların yapıtlarına daha fazla dâhil olduğuna ve dünyada son yıllarda artan çatışmalar, savaşlar ve bunun neticesinde gerçekleşen zorunlu göçlerin; mülteci, hareket, gitmek zorunda olma, ait olamama, terk etme, yaşam alanları gibi alt kavramlarla sanatta ele alındığına vurgu yapmıştır.

Görsel 1: Ai Weiwei'nin Berlin Konser Alanının sütunlarına bağladığı 14.000 can yeleği

Kimlik, Aidiyet

Psikoloji bilimi benliği ve kişiliği kimliğin merkezine koyarak bu bağlamda kimliği çözümlemeye ve tanımlamaya çalışır. Buradan hareket edilerek kimlik terimini, bireyi diğer bireylerden ayırt eden tutarlı ve yapılanmış göstergeler olarak tanımlamak mümkündür. Sosyolojik kimlik ise toplumsal cinsiyet ve sınıf belirlemelerinde kullanılan bir kavram olup, bireyin sosyal durumunu ifade eder. Felsefede ise kimlik, öznenin varoluşunun ontik, epistemik, etik ve estetik gibi belirlemeleri sonucu oluşmuş olan gerçekliklerdir (Aşkın, 2010: 214)

Kimlik, sosyal psikolojide kendi gözünde ve başkalarının gözünde ne olduğudur. İnsanın kimliği bir öznellik hissi ile oluşur. İnsan sosyal olguları içselleştirerek kimliğini oluşturur. Bu olgulardan en önemlisi dildir. Mesela cinsel kimlik oluşurken, çocuğun kız ya da erkek olması ona aynı zamanda bir rol kazandırır. Yani hem bir biyolojik farklılık hem de bir kültürel farklılık vardır. Psikanalizde kimlik kesintili bir yapı ve farklılıklar arası çatışmadır. Bu noktadan hareketle belirli bir kimliğe sahip çıkan kişiler, kendilerinin diğerlerinden farklılıklarını vurgulamaya çalışırlar ve ben kimim sorusuna yanıt aramak yerine ‘ötekiler kim?’ sorusuna yanıt ararlar (Türkoğlu, 2004: 200).

Kimlik kavramını cinsel kimlikler, ulusal ve yerel kimlikler, politik veya dini kimlikler, bireysel veya toplumsal kimlikler gibi kategoriler halinde incelemek de mümkündür. İngilizcede kimlik kelimesinin karşılığı olan “identity” terimi aynı zamanda özdeşlik anlamına da gelir. Özdeşlik ise fark ile ilgilidir ve fark kimliği, kimlik de farkı gerekli kılar. Bu bağlamda kimlik sözcüğünün modern varoluşunun siyasi kökenlere dayandığını da ifade etmek

mümkündür (Connolly, 1995: 9).

Kimlik bireyin kim olduğuna ve nerede durduğuna ilişkin verdiği bir cevaptır. Tanımlaması kültürel farklılıklar temelinde belirginleşir. Kimlikler, geleneksel toplumlarda birey dışı, toplum merkezli olarak belirlenir ve hemen hiç değişmezken; modern toplumlarda düşünsel ve toplumsal yapıya koşut olarak yerelliği aşan toplumsal yapılara dayanmıştır. Postmodern durumda kimliğin aşırı parçalanmışlığı ve çeşitliliği kadar geçiciliği de dikkat çekicidir.

Aydın (1999: 11) kimlik tanımlamalarındaki kırılmayı postmodern topluma geçişle ilişkilendirmiştir. Ona göre 1980’li yıllara kadar kimlik tanımlamalarında referans ulusal kimlik iken, bu yıllardan sonra kimlik referansları “cemaatlere, halklara, dil gruplarına ya da tarihi hatıra ortaklıklarına hatta cinsel gruplaşmalara, kurgusal ya da somut küçük gruplara” kaymıştır. Bu durum, modernleşme projesinin ulusal kültürlere dayanan uluslaşma (ulus kimliğini edinme) çabalarından postmodern toplumun farklı kimliklerin uyumlu beraberliğine geçişle açıklanmakta ve kapsayıcı tek kültür ve kimlik anlayışının çok kültürlülük ve çok kimlikliliğe dönüştüğü kabul edilmektedir.

Özkırımlı’ya göre (1999: 228); postmodernistler her metnin bir anlatı olduğu ve her anlatının farklı yorumlanabileceği düşüncesinden hareketle etnik ve milli eksenli kimlik tanımlamalarını eleştirmişler, bireyin kendini tanımlamada birden çok seçeneğe sahip olduğunu ve bu kimliksel seçeneklerin akıcılığını ve dinamikliğini vurgulamışlardır. Onlara göre; “kimlik tüm bileşenleriyle birlikte bir bütün olarak değerlendirilmeli, etnik kimlik, toplumsal cinsiyet, ırk, sınıf, cinsel tercih gibi diğer bileşenlerden ayrı tutulmalıdır.

Çağımızda göçmenlerin yaşadığı aidiyet sorunu uyum ve davranışlar özelinde ayrıca bellek ve toplumsal kimlik genelinde değerlendirilebilir. Öz kültürlerinde özneleşen ve bir belleğe sahip olan göçmenlerin pek çoğu gittikleri yeni ülkelerde ve kültürlerde uyum sorunu ile karşılaşır. İlk kuşak göçmenlerin yaşadıkları uyum sorununun daha sonraki kuşaklarda ise farklı sorunlara evrildiği gözlemlenir (Ulutaş, 2019). Aidiyet bu paralellikte, bireylerin bir gruba dahil olarak, sahip oldukları inanç ve eğilime göre öznel değerlerin tanımlanmasına da sebep olmaktadır. İster bireysel ister kolektif kimlik olsun, çağdaş sanatta sürekli tartışma yaratan kimlik sorunsalı toplumsal, kültürel, tarihsel, siyasal ve çoğunlukla da öznel olarak sorgulanır. Kimlik kavramı bu yaklaşımla özgürlük ve çok kültürlülüğü içinde barındırır. Öyle ki en büyük gruptan en küçük gruba hatta tek bir özne bile olsa içerisinde inanç, düşünce ve bireysel özelliklerin sahip olduğu çeşitlilikle Kant’ın önerdiği özgürlük yasasıyla da birebir örtüşür. Kant’a göre bireyin oluşturduğu özgürlük; ancak tekilci- tarihselci bir yorumla insan tarafından tasarlanacak ve işlerlik kazanılacak bir yasayla mümkün olabilir (Özlem, 2009).

Bireyin, toplumsal kategoriler içerisinde adlandırılma süreci olarak tanımlanan kimliğin ifade araçlarından biri sanattır. Çağdaş sanat, devlet, toplum, ekonomik sistem ve tüm bu faktörlerin oluşturduğu psikolojik boyutlar üzerinden incelediği kimlik oluşumuna, cinsel kimlikler ve alt kimlikler gibi daha önce yeterince gündeme getirilmemiş alanlardan da bakmaktadır (Papila, 2017). 1990’ların başından bu yana görülen bellek, kimlik, yabancılaşma, yaşam, ölüm, doğum, yok oluş, çok kültürlülük, imge, cinsiyet, feminizm, tarih, mit, öteki gibi sorun-sallar bazen metaforik bazen de öznel değerler ışığında sanat nesnesine dönüştürülmüş, bugünün güncel sanatının problematikleriyle paralellik göstermiştir. Kimlik, bellek, yaşam, ölüm, çok kültürlülük, cinsiyet gibi kavramları çağdaş sanatçılar yeni bir sorgu biçimiyle tekrar tekrar yorumlamış; enformasyon, teknoloji ve yeni biçimlerle mevcut kavramları yeniden tanımlamışlardır (Uçar, 2014: 422)

Çağdaş sanatçılarımızdan Kutluğ Ataman, bireylerin kimliklerinin yeni ifade biçimleriyle özgürleşmeleri üzerine çalışmaktadır. Etnisite, kültür, cinsellik, tercihler, ötekiler sanatçının konuları arasındadır. Hem filmleriyle hem de çağdaş sanat çalışmalarıyla dünyanın en prestijli müzelerinde, bienallerinde ve koleksiyonlarında yerini almıştır. Halil Altındere yersiz yurtsuzlaşma, göç, milliyetçilik, kimlik kavramlarını ironik bir dille gözler önüne serer. Örneğin 2016 yılında yapmış olduğu “Uzay Mültecisi” isimli çalışması Suriyeli Mülteciler üzerinedir. Hiçbir yere yerleştirilemeyen mültecileri Köfte Airlines isimli bir uçağın üzerine yerleştirir. Şener Özmen de ülke içindeki göç konusuna ağırlık vererek, doğu-batı eksenindeki çalışmalarıyla sosyo-politik gözlemlerini eserlerine aktarır. Almanya’ya göçen bir ailenin kızı olan Anny Öztürk ve kardeşi Almanya’da doğan Sibel Öztürk sanatsal üretimlerini birlikte sürdürmektedirler. Öztürk’ler çalışmalarında göç, kimlik, mekân, farklı durumlarda insan, hatıralar, özlem gibi konuları işlemişlerdir. Örneğin Türkiye Almanya arasındaki bir araba yolculuğunun anlatıldığı Rotalar, Haritalar, Fotoğraflar adlı işlerinde bellekleri izleyicinin belleğine aktarılır. Bu aktarım enstalasyondaki eski model bir Alman yapımı otomobil ve onun üzerinde duran bavul ve halı ile desteklenir. Hale Tenger, Füsun

Onur, Arzu Başaran, Gülsüm Karamustafa, İnci Eviner gibi sanatçılarımızda kadın kimliği, toplumsal cinsiyet, göç temalarını işleyen sanatçılarımız arasındadır.

Nil Yalter'in Çalışmalarından Örnekler

18 Ocak 1938'de Kahire'de dünyaya gelen ve lise öğrenimini İstanbul Amerikan Robert Kolej'de tamamlayan Nil Yalter, video sanatı ve Fransız feminist sanat akımının 1970'lerdeki öncü temsilcilerinden birisidir. Paris'e bir ressam olarak giden Yalter, yaptığı ilk video çalışması ile aynı zamanda Fransız video sanatı tarihinin ilk işlerini de gerçekleştirmiş olur (Altunay, 2013:82). 70'lerden itibaren ürettiği video, performans ve yerleştirme çalışmalarında hem bu toplumsal hareketlerin hem de etnoloji biliminin etkisi, sanatçıya özgü çoğul bir estetik içerisinde gözlemlenir. Ayrıca ilk resimlerinden günümüze değin ürettiği tuvallerinde ve dijital çalışmalarında genel olarak soyut sanatın, özellikle de Rus konstrüktivizm akımının etkilerini görmek mümkündür (Toprak, 2018: 222).

Görsel 2: Nil Yalter, *Temporary Dwellings*. 1974

Paris, New York ve İstanbul'daki göçmenlerin geçici meskenleri üzerine polaroid, obje ve çizimler içeren 12 kolaj.

Maison de la Culture. Grenoble 1977 / Lavuun galerisi. Gand 1978 / Maison de la Culture. Ris-Orangis 1979 / Galerie

Hubert Viyana. 2011 / Yeni Tate Modern. Londra. 2016

Nil Yalter in eserleri Los Angeles Museum of Contemporary Art, National Museum of Women in the Arts (Washington, DC), Museum of Modern Art PS1 Galerisi, Contemporary Art Center (Vancouver, Kanada), Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris, Nil Yalter'in eserlerinin sergilendiği müzeler arasındadır. Sanatçının eserleri Tate Modern, İstanbul Modern, Centre Pompidou, Fonds National d'Art, Museum Ludwig gibi müzelerin da imî koleksiyonlarında yer almaktadır. 1965-1970 yılları arasında "kimlik" konusu üzerine yoğunlaşan sanatçı "göç" kavramını da ele almıştır. 1973 yılında A.R.C. Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris'te açtığı sergide "Topak Ev" (Görsel 5) projesiyle ses getirmiş, aynı zamanda bu önemli müzede kişisel sergisini açan ilk Türk ressam olmuştur. 1980 ile 1995 arasında Sorbonne Üniversitesi'nde video sanatı üzerine çeşitli dersler vermiştir. Yalter, genellikle "etno-kültürel" temalar üzerinde yoğunlaşmıştır. "Başsız Kadın veya Göbek Dansı", adını taşıyan ilk video çalışmasından başlayarak kadınların gelenek içinde baskı altında tutulmasına feminist bir bakış açısıyla eleştirel bir yaklaşım getirmiştir

Sergide yer alan "Geçici Konutlar 1974/1976", sürgün / göçmen topluluklara ait tarihi yapıları aydınlatan bir dizi fragman. Umut, göç, yerleşim ve aidiyet duygusu inşa etme çabasının yarattığı çaresizlik sahnelerinin çizim, fotoğraf, buluntu objeler, metin ve videolar kullanılarak estetik ve dokümantasyon arasında melez üretimler olarak hayata geçirildiği işlerdir. Sanatçı, 1974-1976 yılları arasında İstanbul, Paris ve New York şehirleri arasındaki hareketinde, şehirleri bir etnograf veya antropolog titizliğiyle gözlem ve araştırma alanları olarak kullanmıştır.

Görsel 3: Nil Yalter, *Temporary Dwellings 2*. 1974

Paris, New York ve İstanbul'daki göçmenlerin geçici meskenleri üzerine polaroid, obje ve çizimler içeren 10 kolaj.
Maison de la Culture, Grenoble 1977 / Maison de la Culture, Ris-Orangis 1979

Yalter, insan topluluklarını ve onların memleket, ülke ve evrenle ilişkilerini anlamak ve ortaya çıkarmak için etnografik yöntemleri bir sanatsal üretim biçimi olarak kullanır. Bu çalışmalar, dünya/varoluşla ilgili uygulamalara ve inançların bireyselliğine ve sembolik ilişkilere işaret etmektedir. Bu tür etno-eleştirel çalışmaların estetik alanla ilişkisi, 21. yüzyılın bilinç / bellek inşa hareketleri ve siyasi mücadelesi içinde ortaya çıkan sanatsal yaratımın bir parçası olarak tanımlanabilir (Yücel, 2011).

Sanatçının günlük yaşam akışının rutinine göre hazırladığı kolajlarda ayrıntılar oldukça dikkat çeker; örneğin İstanbul' un en popüler semtinde, çingene kadınların saçlarına taktığı çiçeklerin kurutulup estetik biçimde sunulması, gerçekçi tasarımların yanı sıra duygusal imgelerin de ipuçlarını verir. Ayrıca *Temporary Dwellings 2* adlı çalışmasında da görüldüğü gibi (Görsel 3) çocuklara fazlasıyla yer verilen görsellerde çocukların bakışları, gülümsemeleri, bisiklete binmeleriyle dünyanın her yerinde aynı olan çocuk tavrını aktarırken video kaydında yine bir çocuğun konuşması bize bunu hatırlatan yeni bir araca dönüşür. Kolajlardaki metinler göçmenlik, gelip geçicilik ait olma durumlarına net mesajlarla atıf yapar. Bu kimliklere sahip çıkarak bunları kayıt altına alan Yalter sergileriyle de farklı ülkelerde dolaşıma girmesine katkı sağlar.

Görsel 4: Nil Yalter, *Orient Express (Doğu Ekspresi)*, 1976. Fotoğraflar, çizimler, 16 milimetre film.
Paris ve İstanbul arasında trende çekilen polaroidler.

1883 ile 1977 yılları arasında Paris’ten İstanbul’a kadar sefer yapan Orient Express (Şark Ekspresi) ilk dönemlerinde diplomatların ve sanatçıların, sanayileşme sonrası ise işçi ailelerinin Paris ile İstanbul arasındaki yolculuklarının en büyük tanığı oldu (Görsel 4). Özellikle 1970’li yıllarda çok sık Türkiye’yi ziyaret eden Yalter, trenin son yıllardaki seferlerinden biri ile 1976 yılında Lyon Garı’ndan hareket ederek Milano, Venedik, Belgrad ve Sofya’dan geçerek sonunda İstanbul’a varır. Bu yolculuk desenler, fotoğraflar, polaroidler ve videodan oluşan yerleştirme işini ortaya çıkarırken polaroidlerin altında ve üstünde sanatçı hem Baudelaire’in *Kötülük Çiçekleri* kitabında yer alan “Çingeneler Yolculukta” (1952) şiirinden Fransızca pasajlar hem de Jean Paul Clébert’in çingeneler hakkındaki sosyolojik araştırma kitabı *Les Tziganes*’dan (1962) Roman halk şarkılarının sözlerini kullanır. Baudelaire, “Çingeneler Yolculukta” şiirinde sakin ve doğayla iç içe bir yolculuk hayal ederken Clébert’in sosyolojik araştırmasından alıntılanan Roman halk şarkısı ise çingenelerin sessizlik, açlık ve keder anlatılarını yansıtmaktadır. Bu iki alıntıdaki zıtlık Yalter’in tam da yapmak istediği ve çoğu zaman yaptığı gibi görünen ile görünmeyen, hayal edilen ile gerçeğin, kayda geçen ile kayıt dışının çatışmasından beslenerek güçlü bir anlatı oluşturur. Bir tarafta bir şairin hayalleri ve romantikleştirilmiş bir çingene yolculuğu varken diğer tarafta bir halkın keder dolu hayatına tanıklık etmenin en pür hali olan bir halk şarkısı vardır (Epik,2016). Bu saf halin İstanbul’daki kayıt dışı sergisinde yeni teknolojilerin eklenerek yeniden üretimi (Pixelismus) çalışmanın duygusundan bir şey kaybettirmediği gibi izleyiciyi de tamamen içine alan güncel bir yapıya yaslanmasını sağlamıştır.

Görsel 5: Nil Yalter, *Topak Ev* . 1973

Museum of Modern Art of Paris 1973 / Museum of Tessa. Le Mans 1974 / Project 74 Köln 1974

Kunst Halle of Gottingen 1974 / Santral Istanbul 2007 / MAM. Rio de Janeiro. 2014 / La Verrière-Fondation d'entreprise Hermès. 2015 / 49 Nord 6 Est. FRAC LORRAINE. Retrospective. Metz.2016

Nil Yalter, *Topak Ev* isimli çalışmasını Türkiye’de Niğde’nin Bekdik köyünde gördüğü yörük çadırlarından esinlenerek yapmıştır (Görsel 5). Bu çadırları kadınların kendisi yapmıştır. Yalter bu çadırları görmüş ve orada yirmi dört saat o kadınlarla birlikte yaparak yaşayarak arşivini oluşturmuştur. Yerel çözümlemelerin doğru yapılması halinde ancak evrensel bir dilin yakalanacağına işaret eden sanatçı Antopoloji, etnoloji, sosyoloji gibi birçok disiplinden faydalanmıştır. Ancak çalışmalarının hiçbirinde yapılandırılmış bir yol izlememiş. Bütün çalışmalarında organik yaşama saygı duyarak ve kendisi de organik bir biçimde dahil olarak gözlemler yapmıştır. *Topak ev* çalışması kadına, ait olmaya, mekâna sınırlara, gelip geçiciliğe, kadının yalnızlığına, göçmenliğe bir çatı oluşturur ve ev sahipliği yapar.

Yalter 1977’de göçmen olarak yaşayan Türk kadınlarının fotoğraflarını çeker (Görsel 6). Ülkelerini ve ana dillerini kaybetmiş kadınlar, ‘yeni evlerinde’ günlerini çocuklara bakmak, ev işleri yapmak ve çalışan kocalarını beklemekle geçirmektedirler. Başta dili ve kültürü olmak üzere her şeyine yabancı oldukları sokaklara çıkmaktansa, dört duvar arasına sıkışmış gönüllü bir hapis hayatı yaşamaktadırlar. Yaşadıkları çevreye görünmezler, sokaktaki ‘yabancılar’ için onlar çok nadir görülen, başörtülü, hırkacı, yüzleri olmayan hayaletlerdir. Yalter bu çalışmada fotoğraflarıyla birlikte kullandığı desenler yani yüzü olmayan silüet çizimleri aracılığıyla sergilediği izolasyon, yalnızlık ve ötekilik, dünya üzerindeki tüm göçmenlerin durumuna işaret etmektedir.

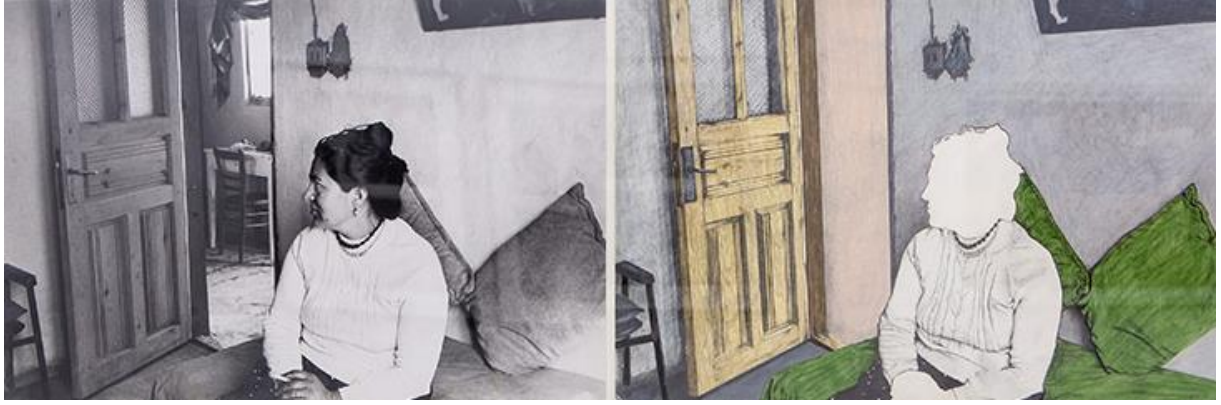
Görsel 6: Nil Yalter, *Turkish Immigrants*. Photos/drawings: Nil Yalter. Video: Yalter/Croiset . 1977

Türk Göçmenler. Fotoğraflar / çizimler: Nil Yalter. Video: Yalter / Croiset. 1977 Enstalasyon: Siyah-beyaz video, Paris'teki Türk göçmen işçiler ve aileleri ile ilgili fotoğraflar ve çizimler.
Xe Bienali 1977 / Video79, İlk On Yıl. Roma 1979 / Lavuun galerisi. Gand 1978 / Institut Français d'Istanbul 2006 / Göçmenlik Müzesi. Paris 2009 / Espaivisor Galeria Visor. Valencia. İspanya. 2012

Yalter, *Küçükyıldırım* (2011) ile yaptığı roportajda göçmen Türk işçilerine yaklaşımını şöyle anlatır:

“Ben yabancı ülkelerde yaşayan Türk işçileri üzerine çok işler yaptım ve Fransa’da müzelerde gösterdim. Beraber çalıştığım ailelerin çocuklarını da müzelere getirttim. Ben hiçbir zaman onlarla çalışırken “Ben sanat eseri yapıyorum” demedim. Onların kapılarını çalıp “Sizin videonuzu, fotoğrafınızı çekmeye geldim” demedim. Böyle bir saygısızlık yapmadım, hep derneklerle çalıştım. Kendilerine söz bıraktım, benim suallerim ortada değildir. 1977’de Paris Bienali için Türk Radyosu anons yaptı ve işçi kartlarını göstererek bu kişiler serginin açılışına geldiler. O dönemin müdürü kıyameti kopardı, “çocuklar gelip her şeye dokunacaklar” dedi. Ben eğer onlar gelmezse işimi kaldırırm dedim ve sonuç olarak onlar oraya geldiler. Hiç kimse, hiçbir çocuk bir şeye dokunmadı. Sanırım bunu yapan ilk kişi de benim. Paris Modern Sanatlar Müzesi’nde de kişisel sergim oldu, konfeksiyonda çalışan işçiler de açılışa geldiler. Kendimi o zaman değişime bir katkıda bulunmuş hissettim ama ne kadar etkilemişimdir sonrasını, o kısmını ben söyleyemem, bilemem.”

Yalter’in bu alışılmadık tavrı görünmezlik, değersizlik, istenmeme kavramlarını sadece çalışmalarına yansıtarak görünür kılmayı değil aynı zamanda içselleştirilmiş bir biçimde, saygıyla sosyal çevreye dahil etme çabasının ürünüdür. Kaldı ki izlediğimiz videolarda öncelikle barınma, dil ve çocukların temel eğitimi gibi birincil ihtiyaçlardan söz ederken Yalter’in bu hassasiyeti giydirilmiş kimliklerin içine girmeyen bir insanın başkalarının hakkı karşısında tutunduğu empatinin gereğidir. Halen kaç tane galeriye göçmen bir çocuğun ya da ailenin girebildiği sorusuna verilen cevap aynıdır. Göçmenlik kimlik ve aidiyet kavramlarının nedenleri boyutu ya da yayılımı değişiklik gösterirken sonuçları 1970’lerde de günümüzde de aynıdır. Bir ülkenin vatandaşı olmak ve çeşitli haklar elde etmek de aidiyetlik duygusunu telafi etmemektedir. Gezici Yalçın 2017’ de yayımlanmış olan *Göç Psikolojisi* adlı kitabında ait olma ihtiyacının karşılanamadığını açıkça ortaya koymaktadır.

Görsel 7: Nil Yalter, *Rahime, Kurdish Woman from Turkey (Rahime, Türkiye’den Bir Kürt Kadını)*.

Fotoğraflar ve Desenler: Nil Yalter. Video: Yalter/Croiset . 1979

Rahime, Türkiye’den Bir Kürt Kadını adlı iş de etnolojik değil, etno-eleştirel bir tavrı sürdürüyor. Rahime’nin hayatını ve zorunlu göç hikayesini anlattığı bir video ve müdahale edilmiş fotoğraflardan oluşan bu işte kritik nokta şu: Yalter Rahime’nin bir dizi fotoğrafını ve bu fotoğrafların sadece kenar çizgilerinin belirgin olup figürün ‘boş’ kaldığı çizimleri beraber sunuyor. Bu stratejiyi yok sayılmanın, resmî ideolojinin silgisiyle silinmenin ifadesi olarak okumak tabii ki mümkün. Ama Yalter bununla kalmıyor. Bir diğer fotoğraf dizisinde Rahime’yi fotoğraf çerçevesine sığmayan bir varlık olarak sunuyor, bunun için de sembolik anlamları olabilecek bez parçalarını fotoğraf çerçevelerinin dışına doğru sarkıtıyor (Görsel 8). Yani, ilk seride eksilttiği figürü burada çoğaltıyor. “Rahime’nin temsil şemalarından silinişini gösterdiği gibi, o şemalara sığmayıp taşmasını da gösteriyor. O dışarı sarkan bez parçaları ve süslerin Şamanesk bir çağrışımının olması da gayet manidar. Başka türlü bir alemin temsili olarak Şamanlar, bir bakıma Rahime’de de karşılığını buluyor” (Ergenç, 2016).

Görsel 8: Nil Yalter, *Rahime Türkiyeli Kürt Kadını*. Fotoğraflar / çizimler: Nil Yalter. Video: Yalter / Croiset.

**Görsel 9: Nil Yalter, *Ris Orangis* S&B 24 video kaseti. Maison de la Culture. Ris-Orangis 1979
Paris banliyölerinde yaşayan Portekizli göçmen işçiler hakkında bir röportaj
Institut Français d'Istanbul. 2006 / Musée de l'immigration. Paris 2009**

Ris Orangis adlı videosunda da Yalter (Görsel 9), izleyicisine Paris banliyölerinde yaşayan Portekizli göçmen işçiler hakkında bir röportaj kaydı izlettirmektedir. Türk göçmenlerin yaşadıklarını bir kez de Portekizli göçmenlerin ağzından aktaran bu videodaki kadın, yoğun bir isyan ifadesiyle, sokakta görünmez olmalarına, kimsenin onlara selam vermemesine, dışlanmışlıklarına ve yalnızlıklarına tepkisini dile getirmektedir.

**Görsel 10: Nil Yalter, *Exile is a hard job*. 1983
2 kanallı video enstalasyonu ve dört monitör, fotoğraflar, metinler ve resimler.
Şekerleme yapan kaçak Türk göçmen işçiler, Paris.**

ARC Paris Modern Sanat Müzesi 1983 I / Institut Français d'Istanbul. İstanbul 2006 II / Göçmenlik Müzesi. Paris 2009 III /
İstanbul Modern. İstanbul. 2011 IV

Yalter Türk işçileri, Kuzey Afrikalı işçiler ve Portekizli işçiler üzerine uzun süre çalışmalar yapmıştır. Konfeksiyon işçileri, kağıtsız yani ‘çalışma izinsiz’ işçileri konu edinerek onların temel ortak barınma, dil sorunu, konut sorunları, istenmeme sorunları üzerinde durur.

Sanatçının en çok bilinen “Şu Gurbetlik Zor Zanaat Zor” serisinin bir parçası olan “El Kapıları” ve “Konfeksiyon İşçileri” isimli eserlerinde göçmenlerin yaşantıları motifler ve fotoğraflar eşliğinde sergilenirken eserlere Nazım

Hikmet ve Hasan Hüseyin Korkmazgil'in şiirleri eşlik eder. Elbette seriye eşlik eden şairlerin bu isimler olması bir tesadüf değildir. Yalter'de gurbet konusu kendi benliğinden çıkıp, işlediği konulara ve işlere eşlik eden sözcüklere kadar bir bütünlük oluşturur. Yalter'in kendisi de bir göçmendir, her zaman kadrajın dışında kalan göçmenleri eserlerinin tam ortasına yerleştirir (Görsel 11) ve elbette bu eserlerin eşlikçisi olan dizelerin sahibi şairler de hayatları boyunca gurbetliğin ne demek olduğunu bilen ve bunu işleyen şairlerdir (Epik, 2016).

Görsel 11: Nil Yalter, *Circular Rituals. "Transvoices"*. 1992

Video kaseti 1. Cezayir sokaklarında protesto eden kadın göçmen işçilerin video görüntüleri aracılığıyla Avrupa'nın çok kültürlü deneyimini yansıtıyor."
Whitney Müzesi. New York. 1992 / Centre Georges Pompidou. Paris 1992 / Amerikan merkezi. Paris 1992 / Aksanat, Centre d'Art Contemporain. İstanbul 1994

Görsel 12: Nil Yalter, *Skin Story (Ten Hikayesi)*, 2003 Etkileşimli CD-ROM.

Maison Populaire. Montreuil 2002 / Galerie des vidéastes. Espace Landowski. Paris 2003 / 26. Akdeniz Sineması Festivali. Montpellier 2004 / Etkileşimli Medya Sempozyumu. Yeditepe Üniversitesi. İstanbul 2004 / 20. Uluslararası Sinema Festivali. Ankara 2009

Nil Yalter'in feminizm vurgusu yapan çalışmalarına tüm dönemlerinde yer vermiş olduğunu görmek mümkündür. Sanatçı, kadın kimliği açısından problemleri saptamaya yönelik olarak performanslar videolar gerçekleştirdi. *Skin Story - Ten Hikayesi* (Görsel 12), *Harem*, *Göbek Dansı*, *La Roquette Kadın Hapishanesi*, *Diyarbakır/Mardin/İstanbul* adlı eserleri sanatçının kadın problemlerine sosyo-politik olarak yaklaşımlarını gösteren çalışmalarından örneklerdir.

Görsel 13: Nil Yalter, *Şu Gurbetlik Zor Zanaat Zor*. Fotoğraflar, metinler ve resimler, afişler.

Nil Yalter 2002 ‘de tüm arşivlerinden faydalanarak duvar afişlerine dönüştürmüştür. Bu izinsiz yapılan afişleme ilk önce İspanya’da, sergide galeri açılışı sırasında duvarlara yapıştırılır. Hep aynı görüntüler vardır ve ölçüsü çok büyüktür ve üzerinde kırmızı boyalarla o memleketin dilinde “Şu Gurbetlik Zor Zanaat Zor” yazar (Görsel 13). Bu çalışmanın ilk denemesidir. İki aşaması vardır denemenin ilk aşaması asmak ve yazıyı yazmak; ikinci aşaması ertesi günü veya iki üç gün sonra sokak baskısı sonucunda ne yaptıklarını görmek. Örneğin İspanya’da afişler istenmemiş ve yırtılmış daha sonra bu afişlerin son durumunun fotoğrafları çekilmiştir (Berkmen, 2016). *Şu Gurbetlik Zor Zanaat Zor* serisi I, II, III şeklinde numaralanmışken, sonrasında yapılan çalışmaların güncellenmesi ve yeni bir dil kazanmasıyla, işler duvar afişlerine dönüştü ve seri bu noktadan sonra *Walls (Duvarlar)* olarak adlandırıldı (Görsel 14 ve 15). Bu afişleme çalışmaları Mumbai, Fransa, Viyana ve Türkiye’de yapılmıştır. Yalter her döneminde göçmenlerle yaşayarak, konuşarak, çizerek, yazarak iletişime geçmiştir; *Walls (Duvarlar)* serisi ile bu iletişim kanallarına bir yenisini eklediği görülmektedir.

Görsel 14: Nil Yalter, *Walls. Construction* . 2012

Görsel 15: Nil Yalter, *Walls. Demolition* . 2012

El Exilio Es Un Duro Trabajo V (Şu Gurbetlik Zor Zanaat Zor V serisi)

Valencia sokaklarındaki duvarlardaki posterler. Ertesi gün parçalandı. İspanya.2012

Sonuç

Bir yerden başka bir yere göçün tüm dünyada çeşitli sebepleri ve sonuçları vardır. Sanatçılar kimi zaman nedenleri kimi zaman sonuçları kimi zamanda bunların doğurduğu duyguları çalışmalarına konu edinmişlerdir. Çağdaş sanatçılarımızdan Nil Yalter 1970’lerden günümüze kadar göçmenlik, aidiyet ve kimlik konularını işlemiştir. Yalter’in çalışmalarında teknolojinin, medyanın ve mekanların en yeni haliyle güncellendiğini henüz bugünkü kadar çok da karmaşılaşmamış bu kavramları avangart bir biçimde sorguladığını görmekteyiz. Sanatçının bu temalar çerçevesinde metodolojisinde bir belgesel tavır olduğunu; çalışmalarının tarihsel birer belge niteliği taşıması yönüyle işlevsel bir kuram etrafında çerçevelendiğini ancak tabii durumlarından da uzaklaşmadan samimi

bir estetik içinde izleyiciye sunulduğunu söyleyebiliriz. Edebiyat, şiir, etnografi, sosyoloji, sözlü tarih gibi birçok disiplinden ya da bu disiplinlerin yöntemlerinden faydalanan sanatçı sanatsal malzemeler, teknikler ve konular açısından da interdisipliner bir yol izlemiştir. Seçilen örnekler bakıldığında desen, video, yerleştirme ve çeşitli bilgisayar programlarının kullanıldığı sanatsal ifade biçimleri göze çarpar. Yalter eski polaroidleri birleştirip yeni işler yaparak ya da eski çalışmaları derleyip onlardan yeni işler çıkararak günceli konu ve teknik olarak da yakalamıştır. Aslında çalışmalarında politik bir bakış açısıyla sanatını, kaydetme aracı olarak kullanırken kaydettiklerini de sanatsallaştırabilmiştir. Zaman zaman kendisinin de katıldığı performanslarında Yalter'in "kendini onun yerine koyma" yeteneğinden daha fazlasının bunları estetik bir biçimde sunması olduğunu belirtmek gerekir. Sanatçı hem bireylerin hikayelerini naif bir biçimde anlatır hem de onların mücadelesinin evrensel boyutlarını izleyici ile buluşturur. Sanatçının özgün görsel dilinde kendi tanıklığının ve kendisinin de bir göçmen olarak samimiyetinin izini görmek mümkündür. Bugünde göçler hızla devam etmekte göçmenler konusunda entegrasyon, barınma, dil gibi sorunlar yaşanmaktadır. Öyle görülüyor ki bu kavramlar sanatın diğer alanlarında ve farklı disiplinlerde de yazılıp çizilmeye devam edecektir.

Kaynaklar

- Altunay, Alper. *Sanatın Ortamında Video*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2013.
- Aşkın, Muhittin. *Kimlik ve Giydirilmiş Kimlikler*. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 10 (2), 213-220 2010. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunisobil/issue/2820/38014>
- Aydın, Suavi. *Kimlik Sorunu, Ulusallık ve Türk Kimliği*. Ankara: Öteki Yayınevi, 1999.
- Berkmen, Eda. *Arter Kayıt Dışı Sergisine Dair Nil Yalterle Söyleşi*. <https://www.youtube.com/watch?v=dhlYy9hfkXs>, 2016. (22 Şubat 2019)
- Connolly, W. E. *Identity, difference: Democratic Negotiations Of Political Paradox*. London: University of Minnesota Press, 2002.
- Epik, Seçil. *Nil Yalter Bir Yazar- Sanatçıdır*. <https://t24.com.tr/k24/yazi/nil-yalter-bir-yazar-sanatcidir,904>, 2016.
- Ergenç, Ahmet. <https://www.artfulliving.com.tr/sanat/nil-yalter-ve-gorunmeyenler-i-9151>, 2016.
- Girgin, Figen. *Gerçeklikten Sanata: Göç*. *Kontrast Dergisi* (54. Sayı) <https://kontrastdergi.com/arsiv/>, 2017. (12 Mart 2019)
- İçduygu, Ahmet ve İbrahim Sirkeci. "Cumhuriyet Dönemi Türkiye'sinde Göç Hareketleri", 75 Yılda Köylerden Kentlere, Oya Baydar (Der.), İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları, 1999.
- Küçükşen Öner, Ferhunde Çağdaş Türk Sanatında Göç Teması: Ramiz Aydın Örneği. *Göç Üzerine Yazın Ve Kültür İncelemeleri*. Ali Tilbe Ve Sonel Bosnalı (Ed.), S.41-54), 2016.
- Küçükyıldırım, Pınar. *Nil Yalter: "Ümitle Yaşamak, Çalışmak Lazım"* 25 Kasım 2011. <http://lebriz.com/pages/lis.aspx?lang=TR%C2%A7ionID%3D6&articleID=972&bhcp=1> 26 Mart 2019
- Marshall, Gordon. *Sosyoloji sözlüğü* *Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları*, 2005.
- Özkırımlı, Umut. *Milliyetçilik Kuramları*. İstanbul: Sarmal Yayınları, 1999.
- Özlem, Doğan. *Anlamdan Geleneğe, Kimlikten Özgürlüğe, Kavramlar Ve Tarihleri III*. İstanbul: İnkılap Kitabevi, 2009.
- Papila, Aytül. *Kimliğin Anlatım Aracı Olarak Sanat*. *Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1, S.187, 2007
- Şahin, Cengiz. "Yurt Dışı Göçün Bireyin Psikolojik Sağlığı Üzerindeki Etkisi İlişkin Kuramsal Bir İnceleme", *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi* 21 (2), 57-67, <http://www.gefad.gazi.edu.tr/window/dosyapdf/2001/2/2001-2-57-67-5cengizcahin.pdf>, 2001 (12 Mart 2019)
- Toprak, Aslı. *Feminist Bir Yaklaşımla Nil Yalter'in, Sanat Ortamına Katkısı*. *Akdeniz Kadın Çalışmaları Ve Toplumsal Cinsiyet Dergisi* [Http://Dergipark.Gov.Tr/Ktc](http://Dergipark.Gov.Tr/Ktc) Sayı I (2) 215-234, 2018

Türkoğlu, Nurçay. İletişim Bilimlerinden Kültürel Çalışmalara Toplumsal İletişim Tanımlar Kavramlar Tartışmalar. İstanbul: Babil Yayınları, 2004.

Uçar, Alpaslan. Çağdaş Sanatta Kimlik Açılımı Ve Yeni Önermeler. *Ege Eğitim Dergisi*. 15/2: 416-427, 2014

Ulutaş, Selçuk. Aidiyet, Kimlik ve Bellek Bağlamında Göçmenlik Fenomeninin *Divines* İsimli Filmde Varoluşu. Arafta İmgeler. (Ed: Ahmet Oktan, Murat Aytas) İstanbul: Doruk Yayıncılık, 2019.

Yücel Derya <http://www.nilyalter.com/texts/12/n-l-yalter-fragments-of-memory-by-derya.html> 2011 (14 Mart 2019)

Görsel Listesi

Görsel 1 Ai Weiwei'nin Berlin Konser Alanının sütunlarına bağladığı 14.000 can yeleği görseli

<https://www.aa.com.tr/tr/kultur-sanat/berlin-konser-evi-sutunlari-can-yelekleriyle-donatildi/521038> (25 Temmuz 2020)

Sanatçı Nil Yalter'e ait tüm görseller <http://www.nilyalter.com/> sayfasından indirilmiştir. (14 Mart 2019)

NİL YALTER IN THE AXIS OF IMMIGRATION IDENTITY AND BELONGING

Özden GEZER OĞUZ

ABSTRACT

The phenomenon of migration has arisen for many reasons throughout history and has become known for its impact on the identity and belonging of subjects beyond defining the displacement of societies. Migration, which is one of the most important sociological phenomena of modernism, has deeply affected the field of art. While sociologists scientifically examine migration, artists have created many artistic products to draw attention to the causes, processes and consequences of migration, especially in the post-modern period. Nil Yalter, who has made important works related to human and society in the 20th and 21st centuries, is one of the artists who drew attention to the themes of migration, identity and belonging with her artistic productions. The artist has taken place in both national and international platforms with her painting, performance, installation, video and photography works, and met with the audience in important art institutions around the world. In this study, Nil Yalter's work on immigrants and identity, which focuses on people from a universal perspective, is discussed. First of all, the concepts of immigration, identity and belonging are briefly explained in general and some Turkish artists who worked on these subjects are mentioned. Then the artist's approach to these social issues tried to be shown with examples chosen from Yalter's works which she created with various mediums such as painting, performance, installation, video and photography.

Keywords: Nil Yalter, contemporary art, immigration, identity, belonging